

Klage til Kringkastingsrådet

Feilinformasjon, mangelfull presisering og retting av feil

Dato: 18.05.2025, Ole K. Fostad

Endring av artikkel

Prosjektredaktør i NRK, Robin Mortensen, endret 19. desember i fjor to punkt i NRK.no-artikkelen “Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriatvaten med Norge”¹ på bakgrunn av forhold vi påpekte².

Informasjon om den ene av endringene ble presisert i artikkelen: “I en tidligere versjon av denne saken sto det at NRK har avslørt flere tilfeller av spionasje fra russiske fartøy. Det riktige er at NRK har avslørt at 50 russiske sivile fartøy kan ha drevet spionasje i Norge.” Den andre endringen ble gjort i lesehenvisningen til artikkelen “Spionskipene”. Mortensen endret teksten “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer” til “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”.

Dette innebærer en innrømmelse fra NRKs side av at NRK vet at de ikke har avdekt noen russisk etterretning fra fartøy, og at politiet ikke fant noen militærradio på russiske trålere. Dette har NRK feilaktig hevdet siden utgivelsen av Brennpunktserien "Skyggekrigen" for mer enn to år siden.

Endringen redaktør Mortensen gjorde i artikkelen tok etter min oppfatning ikke tilstrekkelig hensyn til de godt dokumenterte funnene våre. Jeg påpekte til Mortensen at NRK ikke har vist ett eneste funn som skiller aktiviteten til de 50 fartøyene NRK anklager, fra aktiviteten til alle andre russiske fartøy som seilte i norske farvann i perioden. Vi har dokumentert at alle sporene NRK publiserte har helt normale forklaringer - verkstedopphold, fiske, losbytte og uvær. Årsaken til at journalistene ikke kunne forklare sporene var manglende kompetanse og ikke forhold knyttet til sporene etter fartøyene selv. NRK har derfor ingen dekning for å hevde at “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”.

Til dette svarte redaktør Mortensen: “Vi har svart ut henvendelser fra deg ved en rekke anledninger. Vi står for de publiseringene vi har gjort og har ikke mer å tilføye.”³

Mangelfull tilbakemelding fra ansvarlig redaktør

Et enkelt søk etter den endrede teksten med en vanlig søkemotor viser at minst 19 “NRK.no”-artikler har blitt endret. Dette kan lett verifiseres ved å sammenligne med tidligere publiserte versjoner i Internett-arkivene, se “Endrede artikler” i vedleggskapittelet. I presentasjonen til

1 E-post mottatt 18.12.2024 fra redaktør Robin Mortensen med emne: SV: Fwd: Vedrørende “Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriatvaten med Norge”, publisert 2. november 2024, se vedlegg

2 [Kyst og Fjords presentasjon på DataSKUP 2024](#)

3 E-post mottatt 6.1.2025 fra redaktør Robin Mortensen med emne: SV: Til ansvarlig redaktør, vedrørende feilinformasjon i artikkelen “Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriatvaten med Norge”, se vedlegg

første episode av “Skyggekrigen” står det også fremdeles skrevet: “Hvorfor er det en militærradio på en russisk tråler?”, og i artikkelen “Slik har vi jobbet med «Skyggekrigen»” har redaktør Eigil Sundvor, uten noen presisering, skrevet: “Det viser en omfattende, systematisk og langvarig russisk etterretningsvirksomhet i Norden”.

Etter at redaktør Mortensen dessverre avviste dialog om det feilaktige innholdet, påpekte jeg at presiseringen av endringen var mangelfull. Jeg gjorde en rekke henvendelser gjennom NRK Publikumsservice for å få til en dialog med ansvarlig redaktør. Det var ikke åpenbart for meg hvem dette var. Det er tre kandidater. Artikkelen redaktør Mortensen endret var publisert av NRK Troms hvor Håkon Grønbech er redaktør, og på nettsidene til NRK.no er Vibeke Først Haugen oppgitt som ansvarlig redaktør.

Henvendelsen ble videresendt en rekke ganger fra NRK Publikumsservice til redaktør Håkon Grønbech uten at jeg fikk noen annen respons enn oppfølging fra publikumsservice.⁴ Jeg sendte også e-post direkte til ansvarlig redaktør, Vibeke Først Haugen, og til distriktsredaktør Håkon Grønbech, uten noen respons.

Etter flere purringer hvor NRK Publikumsservice blant annet sendte meg på en helt unødig og formålsløs omvei om Pressen Faglige Utvalg (PFU), svarte de at “vi er blitt informert at du ved tidligere korrespondanse med redaksjonen har fått dine spørsmål tidligere (*sic*), og at redaksjonen vurderer saken som avsluttet.”⁵ På min forespørsel om hvem i redaksjonen som anså saken for avsluttet, spesifikt om det var redaktør Mortensen som nå svarer for NRK igjen, fikk jeg av publikumsservice beskjed om at “saken er fra vår side avsluttet”⁶.

Det er merkelig at NRK Publikumsservice ikke svarer på en saklig og godt begrunnet henvendelse og på direkte oppfordring oppgir hvem som er ansvarlig redaktør. Minst like besynderlig er det at redaktøren ikke gir seg selv til kjenne.

“Redaksjonen”, som publikumsservice henviser til, snakker forøvrig ikke sant. Ingen i NRK har gitt noen begrunnelse for manglene i korrigering og presisering av endringene. Og, jeg har ikke fått vite hvem som er ansvarlig.

Vedtektene

I vedtektene til NRK er det i “NRK-plakaten” og i “utfyllende bestemmelser til NRK-plakaten” oppgitt en rekke retningslinjer som NRK skal følge. Blant annet står det at “NRK skal være redaksjonelt uavhengig og være balansert over tid ” og at “Virksomheten skal preges av høy etisk standard. Saklighet, analytisk tilnærming og nøytralitet skal etterstrebes”. Det er også eksplisitte henvisninger til “Redaktørplakaten” og “Vær Varsom”-plakaten (VVP).

I Prop. 31 L (2019 – 2020) er det presisert hvorfor medieansvarsloven spesifiserer en opplysningsplikt om hvem som er redaktør: “Det er altså seernes behov for å vite hvem som er ansvarlig for en tjeneste som legitimerer reglene om identifikasjonsplikt”.

Redaktørplakaten sier at “redaktøren har det personlige og fulle ansvar for mediets innhold.” “Redaktøren skal fremme fri informasjonsformidling, og en åpen, redelig og sannhetssøkende

4 NRK Publikumsservice saksnummer CS0522268, CS0524259 og CS0543130

5 E-post 14.4.2025 fra “NRK Hjelp” med emne: CS0543130: Oppfølging av feilinformasjon fra NRK, se vedlegg

6 E-post 25.04.2025 fra “NRK Hjelp” med emne: CS0543130: Oppfølging av feilinformasjon fra NRK, se vedlegg

journalistikk. Det er redaktørens ansvar å sørge for et tydelig skille mellom fakta og meningsinnhold” og i “Vær Varsom”-plakaten står det at “feilaktige opplysninger skal rettes og eventuelt beklages snarest mulig”.

Hvem er ansvarlig redaktør?

Jeg mener det er uholdbart og klart i strid med både medieansvarsloven, vedtektene og Redaktørplakaten at saklige og relevante spørsmål som berører NRKs troverdighet i spørsmål av etter min mening stor demokratisk betydning, ikke blir besvart. Redaktøren har det personlig fulle ansvaret og jeg vil vite hvilken redaktør i NRK som er ansvarlig for at spørsmålene jeg har stilt ikke får svar.

Hvem har redaktøransvaret? Hvem er redaktøren som ikke vil eller tør stå fram?

Hva er begrunnelsen for at rettelser ikke blir dokumentert og at feilaktige opplysninger ikke blir rettet?

NRK har innrømmet feil ved å endre og delvis opplyse om endringene i artikkelen “Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriatvaten med Norge”, og ved å endre lesehenvisningen i minst 19 andre artikler.

De etter min mening svært betimelige spørsmålene jeg stiller er:

- Hva er begrunnelsen for at fjerningen av den feilaktige påstanden om funn av militærradioer ikke ble tatt med i presiseringen i artikkelen “Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriatvaten med Norge”?
- Hva er begrunnelsen for at artiklene “Spionskipene”, “Slik har vi jobbet med «Skyggekrigen»” og Brennpunktserien “Skyggekrigen” ikke har blitt utstyrt med en rettelse som korrigerer de feilaktige opplysningen om at det er gjort funn av militærradioer og avdekt etterretningsvirksomhet?
- Hva er begrunnelsen for å utelate presisering av at det var feil at NRK hadde avdekt etterretning fra fartøy og feil at det ble funnet militærradioer i de 19 artiklene som ble endret?

Dette er spørsmål som jeg mener at en redaktør både må forvente å måtte svare på, og må kunne svare på. Hva som har blitt presisert og omfanget av hva som er blitt korrigert virker vilkårlig.

Omfanget av feilinformasjonen er forbløffende - se vedlegget "Endrede artikler" nedenfor. Det er vanskelig, jeg vil si umulig, å ikke vurdere et slikt omfang av feilinformasjon som systematisk.

Har NRK noen svar på spørsmålene?

Feilinformasjon og mening som fakta

Det er misvisende å si at "NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje". Analyse betyr ifølge SNL en "nøyaktig undersøkelse av noe som er sammensatt av flere bestanddeler for å forklare et gitt problem"⁷. Bruken av ordet analyse gir leseren inntrykk av at konklusjonen er basert på fakta. Men det stemmer ikke. Konklusjonen er som vi har vist, uten forankring i funn og analyse. Det er en mening.

Og meningen ser ut til å være bygd på sandgrunn.

Redaktør Mortensen brukte den russiske maritime doktrinen som ble utgitt sommeren 2022 som en av begrunnelsene for anklagen om at 50 fartøy kan ha drevet med spionasje. Den var en del av bakteppet sa han.⁸ Et av problemene med den påstanden er at bare tre av AIS-sporene NRK publiserte er fra tiden etter at doktrinen ble gitt ut. Tråleren "Taurus" passerte en amerikansk atomubåt ved Tønsnes i desember 2022, og fiskefartøyene "Matritsa" og "Volk Arktiki" søkte ly for uvær i Bjørnafjorden senere i desember og i januar året etter.

Vi viste i presentasjonen på DataSKUP hvordan NRK hadde manipulert visningen av AIS-sporene etter "Taurus" ut fra Tromsø og at NRK villedet seerne ved å filme mye nærmere den amerikanske atomubåten enn der AIS-sporene viste at tråleren passerte. NRK lot seerne tro at det var dette tråleren hadde sett og journalisten spekulerte i om det var spionasje.⁹

I tillegg skrev NRK at kystvaktskipet "KV Bison" seilte til Tromsø for å møte den russiske tråleren og fulgte med den ut fra Tromsø og forbi atomubåten. Men Kystvakta hadde ingen kjennskap til historien NRK fortalte, kystvaktskipet hadde seilt til Tromsø for å hente mannskap. Brev fra Kystvakta der de avviser NRKs historie ligger vedlagt.

En pressemelding fra Forsvaret og oppslag i Bergens Tidende viste at både "Matritsa" og "Volk Arktiki" ble visitert av norske myndigheter. Hverken politiet eller forsvaret fant noe mistenkelig ombord - ingen grunn til å mistenke spionasje slik NRK hevder. Resten av de 50 fartøyene som NRK mener kan ha drevet med spionasje lagde sporene sine før doktrinen ble gitt ut.

Redaktør Mortensen vektla også russere med farledsbevis i "bakteppet" sitt. Men han gav ikke noen forklaring på hvordan farledsbevis kan begrunne at de 50 fartøyene kan ha drevet med spionasje. Problemet med farledsbevisene blir sagt å være at kunnskapen til innehaverne kan være en fordel for russerne i en eventuell konflikt. Det er lett å innse at denne eventuelle fremtidige trusselen ikke kan være en begrunnelse for at 50 fartøy tidligere kan ha spionert som NRK hevder. En mulig fremtidig trussel kan ikke vise at en handling kan ha skjedd i fortiden.

Årsak må tidsmessig komme før virkning for at en framstilling skal være saklig, som et slags absolutt minstekrav. Det ser det ikke ut som redaktør Mortensen forholder seg til når han bruker den russiske maritime doktrinen og farledsbevis som "bakteppe" for påstanden om at "50 fartøy kan ha drevet med spionasje".

7 Tranøy, Knut Erik; Tjønneland, Eivind: analyse i Store norske leksikon på [snl.no](https://snl.no/analyse). Hentet 13. mai 2025 fra <https://snl.no/analyse>

8 Robin Mortensen, prosjektredaktør for NRKs undersøkende redaksjon nord, High North News, publisert 07.06.2023: [NRK om kritikken: – Vi kommer ikke med påstander vi ikke har belegg for](#)

9 Skyggekrigen.no: [Kan vi stole på NRK?](#) Kyst og Fjords presentasjon på DataSKUP 2024

Militære styrker uten flagg er hybrid krigføring. Bruk av sivile fartøy til militære formål er hybrid krigføring. Russland brukte styrker uten flagg til å overta Krim i 2014. Ergo [driver Russland med hybrid krigføring. Derved] mener NRK at de har sannsynliggjort at sivile russiske fartøy kan ha drevet med spionasje i norske farvann.

Det var redaktør Mortensens siste lapp i "bakteppet". Sammenhengen NRK mener de ser mellom bruk av styrker uten flagg og bruk av sivile fartøy til militære formål er knyttet til begrepet hybrid krigføring. Det er en litt vag samlebetegnelse for et bredt spekter av irregulære stridsmetoder. Mortensen har ikke kommet med noen opplysninger som kan sannsynliggjøre at sammenhengen er noe mer enn at betegnelsen kan brukes i begge tilfellene.

Og NRK har allerede innrømmet at påstanden om at politiet fant militærradioer på sivile fartøy er feil.

Med denne bakgrunnen vil jeg gjerne stille noen spørsmål til redaktøren.

- Da NRK anklaget de to fiskefartøyene "Matritsa" og "Volk Arktiki" for å kunne ha spionert var det offentlig kjent at fartøyene hadde blitt visitert av norske myndigheter. De fant ikke noe mistenkelig. Hvorfor opplyste ikke NRK om dette? Hva er begrunnelsen til redaktøren for at NRK fremdeles mener at analysen de gjorde betyr at disse fartøyene kan ha spionert?
- Kystvakta har ingen kjennskap til at "KV Bison" møtte og fulgte den russiske tråleren "Taurus" slik NRK hevder. Kystvaktfartøyet seilte til Tromsø for å hente mannskap. Hvordan forklarer redaktøren framstillingen NRK kom med? Hvor kom historien fra? Finnes det noen annen forklaring enn at NRK-redaksjonen fant den på selv?
- NRK flyttet visningen at AIS-sporene etter "Taurus" i tid slik at det framsto som om tråleren var nærmere kystvaktskipet "KV Bison" enn det sporene faktisk viser. Endringen var en forutsetning for at historien om at "KV Bison" møtte tråleren skulle være troverdig. En oppdiktet historie støttet av manipulererte AIS-spor for å skape mistanke om spionasje. Hvordan forklarer redaktøren manipuleringen og det beleilige sammentreffet med den oppdiktete historien?
- Som allerede vist, gir de tre sporene fra tiden etter at den russiske maritime doktrinen ble gitt ut lite støtte til anklagen om spionasje. Hvordan begrunner redaktøren at den russiske maritime doktrinen kan være årsak - eller bakteppe - for at 50 fartøy kan ha drevet med spionasje, når sporene i all hovedsak er fra tiden før doktrinen ble gitt ut?
- Hvordan begrunner redaktøren at den eventuelle framtidige trusselen fra russere med farledsbevis kan brukes som argument for at sivile fartøy kan ha spionert i fortiden?
- Hovedargumentene NRK hadde for å anklage de russiske fartøyene for spionasje var at sporene etter dem var uforklarlige og funn av militærradioer på fiskefartøy. Men, vi fant lett forklaring på alle sporene og at radioen var laget for fiskeflåten. Hvordan begrunner redaktøren at han fremdeles beskylder fartøyene for å kunne ha spionert når ingen av forutsetningene for anklagen holder mål lenger? Er funn, fakta og analyse uten betydning for konklusjonen?

En reformulering av den misvisende lesehenvisningen som bedre ivaretar redaktørens plikt til å skille tydelig mellom fakta og meningsinnhold vil være: "NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre", *og helt uavhengig av alle funn og resultat av analyser, mener NRK uansett at "50 fartøy kan ha drevet med spionasje"*. Meningen fremstår da ikke lenger som fakta. Saklig kan dette aldri bli.

"Skyggekrigen" og "Spionskipene" er keiserens nye klær - ingenting er vist - foruten tvilsom journalistikk. Det er ikke mulig å finne spor av "balanse over tid" hos NRK. Og når NRK ikke veier opp for den feilaktige dekningen på annen måte, og heller ikke retter opp feil, vil jeg mene at dekningen av de russiske fartøyene klart strider med vedtektene til NRK.

Så igjen vil jeg be om at NRK svarer på spørsmålene jeg stiller. Det vil være interessant å høre hva redaktøren har å si.

Programmet og artiklene det klages på

Følgende NRK.no-artikler:

- ["Spionskipene"](#) av Beth Mørch Pettersen *et. al.*, publisert 19. april 2023
- ["Slik har vi jobbet med «Skyggekrigen»"](#), publisert 19. april 2023
- ["Stortingspolitikere etter NRK-dokumentar: Krever tiltak og mer kontroll"](#), publisert 19. apr. 2023
- ["265 russarar har løyve til å segle fritt langs norskekysten: – Noreg har vore naive"](#), publisert 21. apr. 2023
- ["Bitte små lokallag i Nordland kan avgjøre våpenkampen i Rødt"](#), publisert 21. apr. 2023
- ["Fra dette taket avlytter Russland norske mobilsamtaler"](#), publisert 22. apr. 2023
- ["Agenten på Svalbard"](#), publisert 26. apr. 2023
- ["NRK avslørte russisk agent på Svalbard: – Ingen grunn til å være naive"](#), publisert 26. apr. 2023
- ["Russiske skip avslørt av radiomeldinger"](#), publisert 3. mai 2023
- ["Nektar å vere sensor for russarar: – Nokon må ta ansvar når ikkje styresmaktene gjer det"](#), publisert 4. mai 2023
- ["Tre uker etter at Tromsø sa ja til atomubåter, ble havna forsøkt hacket"](#), 8. mai 2023
- ["NSM med skarp kritikk av norsk trusselforståelse: – Vi må våkne opp"](#), 9. mai 2023
- ["Kaller kontrollene av russiske fiskefartøy et spill for galleriet"](#), publisert 20. juni 2023
- ["Norsk forskningsskip forfulgt av russisk «spionskip» i 18 timer"](#), publisert 30. okt. 2023
- ["Tidligere forsvarstopp om Arktis: – En av de farligste plassene i verden"](#), publisert 5. des. 2023
- ["Nå advarer PST om at også kinesiske fartøy kan bli brukt som spionskip"](#), publisert 11. feb. 2024
- ["Russisk lasteskip ble nektet adgang – her får de norsk hjelp"](#), publisert 19. juni 2024
- ["Regjeringen strammer inn for russiske fiskefartøy"](#), publisert 5. juli 2024
- ["Russland reagerer på Norges innstramminger: – Bringer selvfølgelig ingen optimisme"](#), publisert 10. juli 2024
- ["Politiet beordret lasteskipet «Ruby» fra kai i Tromsø – lastet med ammoniumnitrat"](#), publisert 3. sep. 2024

- [“Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriavtalen med Norge”](#), publisert 2. nov. 2024

Brennpunkt: Skyggekrigen, en serie i 3 episoder sendt på NRK 1.

- Første episode sendt onsdag 19.4.2023 kl 20:00
- Andre episode sendt onsdag 26.4.2023 kl 20:00
- Tredje episode sendt onsdag 3.5.2023 kl 20:00

Vedlegg

Endrede artikler

Politiet beordret lasteskipet «Ruby» fra kai i Tromsø – lastet med ammoniumnitrat

Publisert 3. sep. 2024. Original artikkel i Internett-arkivet: [archive.org](https://web.archive.org/web/20240905140000/https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/politiet-beordrer-lasteskipet_ruby_fra-kai-i-tromso)

Kommunen som informerte

Hanssen opplyser at stoffet, dersom det blandes med andre ingredienser eller

Etter NRK-redaktør Mortensens udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/)

Kommunen som informerte

Hanssen opplyser at stoffet, dersom det blandes med andre ingredienser eller

Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriavtalen med Norge

Publisert 2. nov. 2024

- Original artikkel i Internett-arkivet: [archive.ph](#)
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](#)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Russland reagerer på Norges innstramminger: – Bringer selvfølgelig ingen optimisme

Publisert 10. juli 2024

- Original artikkel i Internett-arkivet: [archive.org](#)
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](#)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Regjeringen strammer inn for russiske fiskefartøy

Publisert 5. juli 2024

- Original artikkel i Internett-arkivet: [archive.org](#)
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](#)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Russisk lasteskip ble nektet adgang – her får de norsk hjelp

Publisert 19. juni 2024

- Original artikkel i Internett-arkivet: [archive.org](#)
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](#)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Nå advarer PST om at også kinesiske fartøy kan bli brukt som spionskip

Publisert 11. feb. 2024

- Original artikkel i Internett-arkivet: [archive.org](#)
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](#)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Tidligere forsvarstopp om Arktis: – En av de farligste plassene i verden

Publisert 5. des. 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Norsk forskningsskip forfulgt av russisk «spionskip» i 18 timer

Publisert 30. okt. 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Kaller kontrollene av russiske fiskefartøy et spill for galleriet

Publisert 20. juni 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

NSM med skarp kritikk av norsk trusselforståelse: – Vi må våkne opp

Publisert 9. mai 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Tre uker etter at Tromsø sa ja til atomubåter, ble havna forsøkt hacket

Publisert 8. mai 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Nektar å vere sensor for russarar: – Nokon må ta ansvar når ikkje styresmaktene gjer det

Publisert 4. mai 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Russiske skip avslørt av radiomeldinger

Publisert 3. mai 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

NRK avslørte russisk agent på Svalbard: – Ingen grunn til å være naive

Publisert 26. apr. 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Agenten på Svalbard

Publisert 26. apr. 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Fra dette taket avlytter Russland norske mobilsamtaler

Publisert 22. apr. 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Bitte små lokallag i Nordland kan avgjøre våpenkampen i Rødt

Publisert 21. apr. 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

265 russarar har løyve til å segle fritt langs norskekysten: – Noreg har vore naive

Publisert 21. apr. 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Stortingspolitikere etter NRK-dokumentar: Krever tiltak og mer kontroll

Publisert 19. apr. 2023

- Original artikkel i Internett-arkivet: archive.org
 - “NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer”
- Etter NRKs udokumenterte endring 19. desember 2024: [NRK.no](https://nrk.no)
 - “NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre – 50 fartøy kan ha drevet med spionasje”

Brev fra Kystvakta

FORSVARET

Sjøforsvaret

1 av 2

Vår saksbehandler

OK Øyvind Andersen, oyviandersen@mil.no
+47 76 11 22 20, 0575 2220
SJØ/KV/KV STAB/CG3 PÅG OPS

Vår dato

2023-08-17

Vår referanse

2023/029234-003/FORSVARET/ 041

Tidligere dato

Tidligere referanse

Til

Ole K Fostad

Kopi til

FFT/FERD/SEK DOK ARK/DS/Eldri Hauklien

Svar på innsynsbegjæring - KV - Hva en utenlandsk tråler (Taurus) har meldt som begrunnelse for å benytte territorialfarvannet

Bakgrunn

Det vises til to innsynsbegjæringer mottatt fra Ole K Fostad henholdsvis 24. og 26. juli 2023. Dette skriv besvarer begge begjæringene samlet da de fremstilte spørsmålene omhandler samme sak.

Drøfting

Det henvises til innsendte spørsmål, som vises under med kulepunkt og med kursiv skrift.

- *Har dere mulighet til å opplyse hva "Taurus" meldte inn som grunn for å oppsøke territorialfarvannet og å sirkle i Malangen det angjeldende døgnet fra morgenen tirsdag 6. april til morgenen 7. april 2021?*

Kystvakten er ikke adressat for innmelding av utenlandske fartøys anløp av norsk territorialfarvann. Denne henvendelsen må tas med Forsvarets operative hovedkvarter.

- *Vurderer dere begrunnelsen til "Taurus" for å søke adgang til territorialfarvannet og manøvreringen til skipet som noe som ikke lar seg forklare med normal aktivitet slik NRK hevder, værforholdene slik de framstår i den gjengitte værmeldingen tatt i betraktning?*

Kystvakten ønsker ikke å spekulere i hvorfor akkurat dette spesifikke fartøyet manøvrerte slik det gjorde i det aktuelle tidsrommet.

- *Kom "KV Bison" til Tromsø for å møte tråleren "Taurus", og fulgte de med på at tråleren la fra kai på 11 kilometers avstand slik NRK påstår, eller kom de til Tromsø for å sette av eller ta ombord personell slik AIS-sporene tyder på?*

KV Bison gjennomførte normal kystvaktpatrulje i perioden, og hadde som naturlig ledd i dette planlagt et anløp av Tromsø for å hente et besetningsmedlem.

- *La "KV Bison" seg 6 nm foran "Taurus" for å følge tråleren ut fra Tromsø?*

Postadresse

Postboks 800 postmottak
Lillehammer
Norge

Besøksadresse

Havnegata 31
8400 Sortland

Sivil telefon/telefaks

76 11 22 22

Militær telefon/telefaks

-

Epost/ Internett

postmottak@mil.no
www.forsvaret.no

Organisasjonsnummer

NO 986 105 174 MVA

Vedlegg

Kystvaktens fartøy navigerer etter gjeldende internasjonale retningslinjer for navigasjon når de gjennomfører patrulje langs den norske seilingsleden. Navigeringen til KV Bison på det aktuelle tidspunktet ble utført i tråd med disse retningslinjene samt standard føringer gitt i forbindelse med fartøyets patrulje for øvrig.

- *Er dere kjent med om NRK var i kontakt med dere eller ev. mannskapet ombord på "KV Bison" før de publiserte historien som er gjengitt foran?*

Kystvakten er ikke informert om NRK har vært i kontakt med besetningen på KV Bison.

Kenneth Dahl
Kommandørkaptein (m)
Avdelingsleder Operasjon Kystvakten

Dokumentet er elektronisk godkjent, og har derfor ikke håndskreven signatur.

E-post utveksling med NRK

Redaksjonell tilbakemelding

SV: Til ansvarlig redaktør, vedrørende feilinformasjon i artikkelen "Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriatvanten med Norge", publiser...

Emne: SV: Til ansvarlig redaktør, vedrørende feilinformasjon i artikkelen "Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriatvanten med Norge", publisert 2. november 2024

Fra: Robin Mortensen <Robin.Mortensen@nrk.no>

Dato: 2025-01-06, 14:49

Til: Ole Fostad <ole.fostad@gordium.no>

Hei!

Siden det er jeg som er redaktør for artiklene det vises til fra Skyggekrigen er det jeg som svarer for NRK. Vi har svart ut henvendelser fra deg ved en rekke anledninger. Vi står for de publiseringene vi har gjort og har ikke mer å tilføye.

Med vennlig hilsen

Robin Mortensen

Prosjektredaktør

Undersøkende redaksjon nord

Mobil: +47 93229664

nrk.no/tromsogfinnmark

nrk.no/nordland

nrk.no/sapmi

Fra: Ole Fostad <ole.fostad@gordium.no>

Sendt: fredag 27. desember 2024 07:01

Til: Vibeke Furst Haugen <vibeke.furst.haugen@nrk.no>

Kopi: Info <Info@nrk.no>; Håkon Grønbech <Hakon.Gronbech@nrk.no>; Robin Mortensen <Robin.Mortensen@nrk.no>

Emne: Til ansvarlig redaktør, vedrørende feilinformasjon i artikkelen "Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriatvanten med Norge", publisert 2. november 2024

Til ansvarlig redaktør, Vibeke Furst Haugen

Viser til NRK-sak CS0514338, kritikk av NRK-artikkelen "Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriatvanten med Norge", publisert 2. november 2024, av journalist Dan Henrik Klausen.

Rettelsene programredaktør Robin Mortensen gjorde i artikkelen 19. desember er ikke tilstrekkelige.

I "Spionskipene"-artikkelen som journalist Klausen henviste til, var forutsetningene for å anklage de russiske fartøyene for spionasje gitt av e-tjenesten. De sa at det går an å undersøke hvor fartøyene seiler og hvilke bevegelsesmønstre de har, og å se på hvordan fartøyene er utstyrt. Mortensens journalister oppgav i den nevnte artikkelen at fartøy som beveget seg på måter som ikke lot seg forklare ved normal aktivitet og militære radioer ombord på sivile fartøy gav grunn til å hevde at "50 russiske sivile fartøy kan ha drevet med spionasje".

I kritikken av "Skyggekrigen" har jeg i samarbeid med Kyst og Fjord dokumentert at radioene ikke var militære og at alle sporene dere har publisert har helt ordinære forklaringer som losbytte og verkstedopphold - helt normal aktivitet.[1] Dette er ikke alternative forklaringer til spionasje, det er forklaringer på spor som Mortensens journalister hevdet ikke kunne forklares med normal aktivitet. Med det premisset vil enhver normal forklaring gjøre premisset ugyldig.

Begge de mulige grunnene dere brukte til å anklage de russiske fartøyene for spionasje i "Spionskipene"-

artikkelen er tilbakevist. Da er det rett og slett ikke holdbart å fortsette å hevde at "50 russiske sivile fartøy kan ha drevet med spionasje".

Dette dokumentert jeg grundig i klage til Kringkastingrådet, NRKs referanse KRA0029601,[2] som Mortensen svarte på. Både Mortensen og journalist Gulldahl var tilstede på DataSKUP da Kyst og Fjord presenterte kritikken der.[3][4] Ingen av dem hadde noe å innvende til det Kyst og Fjord presenterte. De aksepterte funnene, selv om Mortensen mente journalistikken til NRK står seg, noe jeg er uenig i.

Det er en feilslutning av Mortensen når han hevder at våre funn er interessante alternativ til spionasje slik han gjorde i samtalen etter DataSKUP presentasjonen. Det er premisset for å hevde spionasje som er endret. Sporene kan forklares med normal aktivitet. Da finnes det ikke noe grunnlag for å mistenke spionasje.

Dere har ikke vist ett eneste funn som skiller aktiviteten til de 50 fartøyene dere anklager fra alle andre russiske fartøy som seilte i norske farvann i perioden. Alle sporene har normale forklaringer. Årsaken til at journalistene ikke kunne forklare sporene var manglende kompetanse og ikke forhold knyttet til sporene etter fartøyene. I tillegg feilet journalistene i å finne kilder som kunne forklare det de ikke forsto. Med de ressursene NRK brukte på prosjektet er dette oppsiktsvekkende, og gir grunn til å spørre om de i det hele tatt forsøkte. Vi hadde ingen problem med å finne både kilder og forklaringene i løpet av noen få dager.

Når dere er kjent med at funnene er tilbakevist er det bevisst feilinformasjon - desinformasjon - å publisere dette slik dere gjør i artikkelen jeg klager på. Anklagen dere fremmer, spionasje, er også straffbar. Det betyr at du er ansvarlig for en anklage om en oppdiktet straffbar handling når dere nå, mot bedre vitende, vekker mistanke om at fartøyene har drevet spionasje, uten at dere har noe grunnlag for å hevde dette.

- Hva er din begrunnelse som ansvarlig redaktør for å fortsette å framstille dette som funn fra undersøkelser, det er jo åpenbart ikke sant og kanskje også straffbart?

[1]: <https://skyggekrigen.no/artikler/under-sporene/>

[2]: <https://skyggekrigen.no/files/Skyggekrigen-klage-Kringkastingsradet.pdf>

[3]: <https://skyggekrigen.no/artikler/images/DataSKUP24.webm>

[4]: <https://www.skup.no/sites/default/files/2024-10/Metoderapport-Skyggekrigen-kan-vi-stole-pa-nrk-2024-09-02.pdf>

Hilsen

--

Navn: Ole K. Fostad

Adresse: Bjerkealleen 8E, 1363 HØVIK

Telefon: +47 92600255

E-post: ole.fostad@gordium.no

Den 2024-12-19 13:02, skrev Robin Mortensen:

Hei, takk for sist og beklager at vi er sent ute med svar.

Artikkelen du viser til er publisert av NRK Troms, men siden spørsmålet gjelder henvisning til artikler publisert av undersøkende redaksjon nord svarer jeg på vegne av NRK.

Vi ser at det er en setning og en henvisning inne i selve artikkelen du viser til som ikke tar nødvendige forbehold. Den er nå endret til «NRK har tidligere avslørte at 50 russiske sivile fartøy kan ha drevet med spionasje i Norge».

SV: Til ansvarlig redaktør, vedrørende feilinformasjon i artikkelen "Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriavtalen med Norge", publiser...

Som vi har hatt dialog om tidligere mener vi ellers at journalistikken vi har lagd rundt prosjektet Skyggekrigen står seg.

Med vennlig hilsen

Robin Mortensen

Prosjektredaktør

Undersøkende redaksjon nord

Mobil: +47 93229664

nrk.no/tromsogfinnmark

nrk.no/nordland

nrk.no/sapmi

Fra: Ole Fostad <ole.fostad@gordium.no>

Sendt: onsdag 18. desember 2024 16:29

Til: Info <info@nrk.no>

Kopi: NRK Finnmark <finnmark@nrk.no>; NRK Troms <nrk.troms@nrk.no>

Emne: Re: Fwd: Vedrørende "Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriavtalen med Norge", publisert 2. november 2024

Hei

Jeg har forsøkt å komme i kontakt med ansvarlig redaktør for NRK artikkelen "[Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriavtalen med Norge](#)", publisert 2. november 2024, skrevet av journalist Dan Henrik Klausen ved å sende e-post til finnmark@nrk.no og troms@nrk.no, men mottar ikke svar. Henvendelsen er gjengitt nedenfor.

Viser til de presseetiske reglene og ber herved om å bli opplyst hvem ansvarlig redaktør for artikkelen er.

Mvh

Navn: Ole K. Fostad

Adresse: Bjerkealleen 8E, 1363 HØVIK

Telefon: +47 92600255

E-post: ole.fostad@gordium.no

Den 2024-11-30 14:43, skrev Ole Fostad:

Hei

Her er en henvendelse til ansvarlig redaktør for NRK artikkelen "[Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriavtalen med Norge](#)", publisert 2. november 2024, skrevet av journalist Dan Henrik Klausen. Det går ikke fram av nettstedet der artikkelen ble publisert hvem ansvarlig redaktør er. Såvidt jeg kan bringe på det rene er det enten distriktsredaktør Troms, Håkon Grønbecheller distriktsredaktør Finnmark, Marte Lind.

E-posten gjengitt nedenfor ble sendt til journalist Dan Henrik Klausen, 3.11.2024. Han har ikke svart på henvendelsen, det har heller ikke

programredaktør Robin Mortensen eller journalist Håvard Gulldahl som mottok kopi.

Jeg henvender meg herved til ansvarlig redaktør for artikkelen og ber om svar på spørsmålene som ble stilt journalisten. Det vil være nødvendig å lese e-posten under for å kunne sette spørsmålene i sammenheng. Spørsmålene er likevel gjentatt her som spørsmål direkte til ansvarlig redaktør:

1. Hvordan vurderer ansvarlig redaktør det Mortensen sa om at NRK "ikke har tatt noen slutninger her, slik jeg oppfatter at Kyst og Fjord mener vi har", sett i lys av rapporteringen i artikkelen der det eksplisitt sies at NRK har avslørt spionasje fra russiske fartøy?
2. Artikkelen gjentar feilinformasjonen, har ansvarlig redaktør noen kommentar eller forklaring til hvorfor?
3. Har det blitt kommunisert internt i NRK at avsløringene i "Skyggekrigen" og "Spionskipene" er feilinformasjon?

Og, har ansvarlig redaktør noen kommentar til eller synspunkt på at journalisten ikke svarer på henvendelsen?

Ser fram til svar.

Mvh
Ole K. Fostad

----- Videresendt melding -----

Emne:Vedrørende "Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriatvaten med Norge", publisert 2. november 2024

Dato:Sun, 3 Nov 2024 10:23:06 +0100

Fra:Ole Fostad <ole.fostad@gordium.no>

Organisasjon:Gordium AS

Til:dan.henrik.klausen@nrk.no

CC:robin.mortensen@nrk.no, havard.gulldahl@nrk.no, Trond Antonsen <trondantonsen@seznam.cz>

Hei Dag Henrik!

Viser til din artikkel, "[Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriatvaten med Norge](#)", publisert 2. november 2024.

I artikkelen skriver du blant annet: "NRK har tidligere avslørt flere tilfeller av spionasje fra russiske fartøy" og det står også i artikkelen: "Les også: NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer."

Begge disse sitatene lenker til NRK-artikkelen "[Spionskipene](#)".

Framstillingen din av informasjonen fra "Spionskipene" er interessant. 26. oktober presenterte Kyst og Fjord en kritikk av NRKs framstilling i Brennpunktserien "Skyggekrigen" og den nevnte artikkelen "Spionskipene" på DataSKUP-konferansen. NRKs programredaktør Robin Mortensen og journalist Håvard Gulldahl var tilstede og forsvarte seg mot kritikken.

M24 dekket saken, "[Hevder NRK har manipulert deler av storavsløring: – Nører](#)"

[opp til russofobi](#)". Mortensen sa at han mente at "de hadde forsøkt å belyse sakskomplekset fra flere sider. Slik man gjør i vanlig journalistikk. Vi mener at vi ikke har tatt noen slutninger her, slik jeg oppfatter at Kyst og Fjord mener vi har."

Kritikken vår finner du på nettstedet [skyggekrigen.no](#) og i flere artikler hos [Kyst og Fjord](#). [Presentasjonen fra DataSKUP](#) ligger på skyggekrigen.no. Oppsummert så kritiserer vi NRK og Mortensen for nettopp det du skriver, det fremstår for leserne som at NRK ikke har tatt forbehold, men at de har avslørt flere tilfeller av spionasje og at politiet fant militærradioer. Så her er vi helt enige.

Vi har imidlertid dokumentert at radioene var vanlige fiskebåtradioer og at NRK ikke har avdekt noen spionasje. Dette har vi blant annet gjort NRK oppmerksomme på i klage til Kringkastingsrådet som Robin Mortensen svarte på, og på DataSKUP-konferansen der NRK var tilstede for å forsvare seg.

Det betyr at dere, NRK, vet at det du skrev i gårsdagens artikkel er feilinformasjon. Etter at NRK ved nyhetsredaktør Eigil Sundvor og programredaktør Robin Mortensen ble gjort oppmerksomme på at informasjonen om radioene var feil i kronikken de svarte på i fjor sommer, har NRK gjentatt feilinformasjonen mer enn ti ganger.

Noen spørsmål til vår videre dekning av saken:

- Hvordan vurderer du det Mortensen sa om at NRK "ikke har tatt noen slutninger her, slik jeg oppfatter at Kyst og Fjord mener vi har", sett i lys av din rapportering der du eksplisitt sier at NRK har avslørt spionasje fra russiske fartøyer?

- Du gjentar feilinformasjonen, har du noen kommentar eller forklaring til hvorfor?

- Har det blitt kommunisert internt i NRK at avsløringene i "Skyggekrigen" og "Spionskipene" er feilinformasjon?

Håper du har anledning til å svare. Jeg har satt Robin Mortensen og Håvard Gulldahl på kopi slik at de er informerte.

Mvh

--

Navn: Ole K. Fostad

Adresse: Bjerkealleen 8E, 1363 HØVIK

Telefon: +47 92600255

E-post: ole.fostad@gordium.no

Utdrag av korrespondanse med NRK Publikumsservice

CS0543130: Oppfølging av feilinformasjon fra NRK

Emne: CS0543130: Oppfølging av feilinformasjon fra NRK
Fra: NRK Hjelp <nrk_hjelp@nrk.no>
Dato: 2025-04-25, 10:39
Til: ole.fostad@gordium.no

Hei igjen.

Saken er fra vår side avsluttet.

Vennlig hilsen / Venleg helsing / Best regards

Gjermund
Informasjonskonsulent
NRK Publikumsservice
Telefon: 23 04 70 00
Epost: info@nrk.no

24.04.2025 16:22:22 - ole.fostad@gordium.no

Hei

Jeg har ikke fått noe svar på dette, er det noen grunn til at jeg ikke får svar?

Mvh

*Navn: */Ole K. Fostad/
*Adresse: */Bjerkealleen 8E, 1363 HØVIK/
*Telefon: */+47 92600255/
*E-post: */ole.fostad@gordium.no/

Den 2025-04-15 12:32, skrev Ole Fostad:

15.04.2025 12:34:07 - ole.fostad@gordium.no

Hei Gjermund

Svaret ditt ser ut som et resultat av feil i kommunikasjon.

Jeg har kun fått svar fra redaksjonen til programredaktør Robin Mortensen på kritikk rettet mot "Skyggekrigen" og artikkelen "Spionskipene". Mortensen innrømmet feil i publisering og rettet selv artikkelen «Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriavtalen med Norge» og minst 19 andre artikler den 19. desember i fjor, og utstyrte artikkelen med en ufullstendig presisering.

Mortensen har ikke gitt noen begrunnelse for hvorfor bare deler av endringen han innrømmet ble presisert, og at hverken "Skyggekrigen", "Spionskipene" eller de 19 andre endrede artiklene ble utstyrt med presisering. Dersom han hevder det så snakker han ikke sant.

Svaret er utilfredsstillende, redaksjonen kan ikke forvente å bli tatt på alvor når det fremstår som om de hevder at det gir grunn til å avslutte saken at de ikke har svart på spørsmål.

Jeg må derfor be om å få opplyst hvem du refererer til som redaksjonen i svaret ditt for å kunne oppklare forholdet. Er det Mortensen som har svart deg?

Mvh

*Navn: */Ole K. Fostad/
*Adresse: */Bjerkealleen 8E, 1363 HØVIK/
*Telefon: */+47 92600255/
*E-post: */ole.fostad@gordium.no/

14.04.2025 08:54:07 - Gjermund

Hei igjen.

Vi er blitt informert at du ved tidligere korrespondanse med redaksjonen har fått dine spørsmål tidligere, og at redaksjonen vurderer saken som avsluttet.

13.04.2025 11:29:37 - ole.fostad@gordium.no

Hei

Som jeg går ut fra at dere er godt kjent med så behandler PFU bare saker fra personer som er direkte berørt av publiseringen. Det gjelder ikke meg. For ordens skyld, jeg har konsultert PFU.

Jeg har imidlertid en interesse i saken, siden jeg i samarbeid med Kyst og Fjord påpekte feilene som førte til at artikkelen ble rettet. Spørsmålene jeg stiller er generelt interessante for at vi som er seere og lesere skal kunne gjøre oss opp en mening om troverdigheten til publiseringene og rettelserne fra dere.

CS0543130: Oppfølging av feilinformasjon fra NRK

På bakgrunn av dette vil jeg gjerne vite om dere, NRK, avviser å kommentere eller begrunne presseetiske spørsmål dersom de ikke kvalifiserer for behandling i PFU? Jeg får inntrykk av at dette er tilfelle fra svarene jeg allerede har fått. Har kanskje dere i publikumservice en stående instruks om å avvise alle henvendelser som berører presseetikk og henvise til PFU, selv om jeg vil tro at dere er godt kjent med at PFU ikke vil behandle henvendelsene?

Dersom dere ikke har en slik instruks, gjentar jeg spørsmålene som jeg mener er journalistfaglig interessante og som jeg synes redaktøren skal svare på, helt uavhengig av om saken blir behandlet i PFU:

* Hva er begrunnelsen for at fjerningen av den feilaktige påstanden om funn av militærradioer ikke ble tatt med i presiseringen i artikkelen «Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriavtalen med Norge»?

* Hva er begrunnelsen for at artikkelen «Spionskipene» og Brennpunktserien «Skyggekriegen» ikke har blitt utsatt med en rettelse som korrigerer den feilaktige opplysningen om at det er gjort funn av militærradioer?

* Og hva er begrunnelsen for å utelate presisering av at det var feil at NRK hadde avdekt etterretning fra fartøy og feil at det ble funnet militærradioer i de 19 artiklene som ble endret?

Mvh

*Navn: */Ole K. Fostad/

*Adresse: */Bjerkealleen 8E, 1363 HØVIK/

*Telefon: */+47 92600255/

*E-post: */ole.fostad@gordium.no/

02.04.2025 19:39:52 - Gjermund

Hei igjen.

Det vil i så fall bli redegjort i forbindelse med behandlingen i PFU.

02.04.2025 19:32:48 - ole.fostad@gordium.no

Hei

Takk for anbefaling. Jeg ønsker at ansvarlig redaktør i NRK begrunner framgangsmåten, uavhengig av hva PFU sier.

Mvh

*Navn: */Ole K. Fostad/

*Adresse: */Bjerkealleen 8E, 1363 HØVIK/

*Telefon: */+47 92600255/

*E-post: */ole.fostad@gordium.no/

02.04.2025 19:16:32 - Gjermund

Hei, og takk for henvendelsen.

Hvis du er av den formening at NRK har brutt VVP 4.13 så er anbefalingen at du melder dette inn som en sak til Pressens Faglige Utvalg.

02.04.2025 18:41:22 - ole.fostad@gordium.no

Hei

Kan NRK Publikumservice videresende denne e-posten til ansvarlig redaktør for NRK.no, Vibeke Først Haugen, og til etikksjef Per Arne Kalbakk?

Det er oppfølging av sakene CS0522268 og CS0524259 som jeg ikke har fått noen tilbakemelding på utover hyggelig svar fra publikumservice.

På forhånd takk!

Til ansvarlig redaktør for NRK.no, Vibeke Først Haugen, og etikksjef i NRK Per Arne Kalbakk

Oppfølging av feilinformasjon fra NRK

Prosjektredaktør i NRK, Robin Mortensen, endret 19. desember 2024 to punkt i NRK.no artikkelen "Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriavtalen med Norge" av journalist Dan Henrik Klausen, publisert 2. nov. 2024[1].

Informasjon om den ene endringen ble presisert i artikkelen: "I en tidligere versjon av denne saken sto det at NRK har avslørt flere tilfeller av spionasje fra russiske fartøy. Det riktige er at NRK har avslørt at 50 russiske sivile fartøy kan ha drevet spionasje i Norge/." Den andre endringen ble gjort i lesehenvisningen til artikkelen "Spionskipene"[2]. Mortensen endret teksten "NRK avdekker russisk etterretning fra fartøy - her fant politiet militærradioer/" til "NRK har analysert ti år med russiske seilingsmønstre - 50 fartøy kan ha drevet med spionasje/".

Et enkelt søk etter den endrede teksten med en vanlig søkemotor viser at minst 19 NRK.no artikler har blitt endret. Dette kan lett verifiseres

CS0543130: Oppfølging av feilinformasjon fra NRK

ved å sammenligne med tidligere publiserte versjoner i nettarkivene archive.org og archive.ph. I presentasjonen til første episode av "Skyggekrigen", "Putins spioner i Norden"[3], står også fremdeles "Hvorfor er det en militærradio på en russisk tråler?".

Endringene ble gjort på bakgrunn av påpekning av feil som ble sendt fra meg til NRK på e-post 3. november, med purring 30. november og 18. desember. Prosjektredaktør Mortensen svarte samme dag som rettelsen ble gjort, 19. desember. Endringene Mortensen gjorde er en innrømmelse fra NRKs side av at NRK er kjent med at dere ikke har avdekt russisk etterretning fra fartøy, og at det ikke er funnet en militærradio på en russisk tråler.

Informasjonen om funn av militærradioer ble fjernet fra lesehenvisningen i minst 19 artikler, men dette ble ikke nevnt i presiseringen i artikkelen "Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriavtalen med Norge". NRK har heller ikke utstedt noen presisering av dette i artikkelen som det henvises til, "Spionskipene", eller i presentasjonen av 1. episode av "Skyggekrigen".

Prosjektredaktør Mortensen har kommunisert med meg om saken ved flere anledninger og jeg har skrevet en rekke e-poster som NRK Publikumservice har bekreftet at er sendt til distriktsredaktør Håkon Grønbech, og som er sendt til ansvarlig redaktør for NRK.no, Vibeke Først Haugen. Grønbech og Haugen svarer ikke på henvendelsene.

Med bakgrunn i VVP 4.13. "Feilaktige opplysninger skal rettes og eventuelt beklages snarest mulig"[4], spør jeg nok en gang:

- * Hva er den journalistfaglige begrunnelsen for at fjerningen av den feilaktige påstanden om funn av militærradioer ikke ble tatt med i presiseringen i artikkelen "Russland gjentar trussel om å bryte fiskeriavtalen med Norge"?
- * Hva er den journalistfaglige begrunnelsen for at artikkelen "Spionskipene" og presentasjonen av første episode av "Skyggekrigen" ikke har blitt utstyrt med en presisering av at det er feilinformasjon at det er gjort funn av militærradioer?

Svarene på disse spørsmålene er interessante i sammenheng med den pågående debatten om professor Glenn Diesen[5]. I sin kritikk av Diesen og hans knytning til russiske RT, har Helsingforskomiteens Aage Borchgrevink brukt en kilde som blant annet uttalte at "utelatelse av fakta er den foretrukne metoden til RT. Ved å ta ut nøkkelbegivenheter, fremstår historien helt annerledes. Utelatelse er en mer tilforliten, elegant og effektiv måte å lage desinformasjon på enn løgner, som kan være lettere å oppdage og påtale."[6]

RT er som NRK en statskanal og det er interessant å se om det finnes flere likheter slik Diesen ser ut til å mene. Det er nærliggende å undre seg over hvorfor har NRK utelatt presiseringene jeg påpeker og hvorfor ansvarlig redaktør ikke svarer på henvendelser.

- [1]: <https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/russland-gjentar-trussel-om-a-bryte-fiskeriavtalen-med-norge-1.17107271>
- [2]: <https://www.nrk.no/nordland/xl/fiskebater-og-andre-fartoy-fra-russland-kan-drive-spionasje-og-etterretning-i-norge-1.16371100>
- [3]: <https://tv.nrk.no/serie/brennpunkt-skyggekrigen/season/1/episode/MDDP11240122>
- [4]: <https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>
- [5]: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt//MnkdyK/svarer-om-glenn-diesen-og-russisk-propaganda-uetterrettelig-fra-litteraturprofessorer>
- [6]: <https://www.morgenbladet.no/aktuelt/2022/09/16/norsk-professor-far-kritikk-for-a-bidra-til-russisk-krigspropaganda/>

Mvh
--

*Navn: */Ole K. Fostad/
*Adresse: */Bjerkealleen 8E, 1363 HØVIK/
*Telefon: */4-47 92600255/
*E-post: */ole.fostad@gordium.no/